

A palesztin identitás nem cél, hanem eszköz

Az izraeli–palesztin konfliktusról és a kétállami megoldásról számtalan cikk, elemzés és vita született az elmúlt évtizedekben. Kevésbé ismert azonban az ellentét gyökere: a palesztin identitás alapja és egyetlen történelmi célja, hogy eszköz legyen a zsidó nemzeti gondolat és a zsidó állam felszámolásához. Más szóval, a palesztin identitás nem a zsidó nemzeti gondolatra adott reakcióként, önálló nemzeti törekvésként jött létre, hanem a pánarab és az iszlám Izrael- és Nyugat-ellenes ideológiák eszközeként, mesterségesen került kialakításra. Ha a palesztin nemzeti identitás célja egy önálló nemzetállam létrejötte lenne, akkor a zsidó és egy palesztin nemzetállam már régóta békében élne egymás mellett. Csakhogy a Palesztin állam megalapítása nem cél, hanem – a zsidó állam felszámolására használt – eszköz.

Jelen írás éppen ezt a kevésbé feldolgozott aspektust kívánja bemutatni, amelynek révén a témát kevésbé ismerő érdeklődők számára is világossá válik, hogy miért volt a kétállami megoldás eleve kudarcra ítélve.

A palesztin nemzeti mozgalom már a keletkezésétől fogva összeegyeztethetetlen a zsidó nemzeti mozgalommal. Míg a zsidó nemzeti mozgalom gondolata megengedi egy palesztin állam – és még 22 további arab állam – létét, addig a palesztin nemzeti gondolat célja kezdettől az volt, hogy ne létezzen zsidó (vagy más nem muszlim vagy nem arab) állam a Jordán folyó és a Földközi-tenger között. (Ahogy az utóbbi két évben az európai nagyvárosokban is előszeretettel skandált parafrázis tartja: „from the river to the sea...”)

Miért? Mert ellentétben a világ összes többi nemzeti mozgalmával (beleértve a zsidót is), a palesztin nemzeti mozgalom nem egy olyan embercsoport akaratából született, akik magukat egy népnek vagy „palesztin nemzetnek” tekintették, és önálló államot akartak létrehozni azon a területen, amelyet ők „Palesztinának” hívnak, hanem a kollektív muszlim ellenállás kudarcra után, a '60-as években ez tűnt a zsidó állam felszámolásához vezető leghatékonyabb eszköznek.

Zsidó részről működhetett volna a kétállami megoldás

Egy önálló palesztin arab állam létrehozására irányuló palesztin nemzeti törekvés nem ütközött volna a zsidó nemzeti gondolat alapelveibe, így a kétállami megoldás nemcsak megvalósítható, hanem ideális is lett volna. A zsidók részéről ez kezdettől fogva magától értetődő volt: az izraeli zsidó vezetés már 1947-ben, az ENSZ felosztási tervének elfogadásával hajlandó volt kompromisszumot kötni és lemondani a zsidó bibliai-történelmi örökség jelentős részéről. Később, a '90-es évek osló-i megállapodásaival, a 2005-ös gázai kivonulással és a 2008-as Olmert–Abbász tárgyalásokon mindvégig ugyanezt az álláspontot képviselték. Ezt tükrözte a Jordán Királyság hegyvidékéről – a zsidók által Gileádnak nevezett régióról – való lemondás is, amely Izrael földjének történelmi részét alkotja, ám Izrael minden ellenkezés nélkül lemondott róla Jordánia

javára. A palesztin nacionalizmus valójában egy eszközként jött létre az arab-izlám küzdelemben, amelynek célja a zsidó állam létrehozásának megakadályozása, később megsemmisítése volt.

Az „izlám földjére” nem léphetnek „hódítók”

Az izlám-arab ellenállás megértéséhez mindenekelőtt az izlám klasszikus területfelosztási elvét kell tisztázni, amely megkülönbözteti az „izlám földjét” (dár al-izlám) és „háború földjét” (dár al-harb). Eszerint a világ minden nem muszlim irányítás alatt álló területe „háború földjének” minősül, amelyet egy napon meg kell hódítani, és izlám uralom alá kell vonni, míg minden már meghódított terület „izlám földje” lesz, vagyis szent izlám földdé válik, amely felett semmiképpen nem gyakorolhatnak szuverenitást nem muszlim hatalmak.

Ez az ellenállás különösen hangsúlyosan érvényesül Jeruzsálem esetében, ahol a szunnita muszlimok (kivéve a Szaúd-Arábiában élő vahhábita szunniták) számára harmadik legszentebb hely, az Al-Aksza mecset található.

A vallási dimenzióhoz a 20. század elején kibontakozó, majd az első világháború után különösen erősödő pánarab nacionalizmus társult. Ez az irányzat azt hirdette, hogy minden arab nyelvű lakosság által lakott területet egyetlen egységes arab államban kell egyesíteni, és ellenzett minden nem arab hódítást és politikai uralmat azokon a földeken, amelyeket arab földnek tekintett. Ebbe beletartozott a bibliai „Ígéret Földje” is, vagyis a későbbi Izrael területe.

Ennek megfelelően Izrael megalakulása előtt a térség arab lakossága nem különálló palesztin nemzetként határozta meg önmagát, hanem az izlám és arab kollektív közösség részeként. Határozottan ellenezte azt az elképzelést, hogy egy általuk szent izlám és arab földnek tartott területen nem muszlim és nem arab állam jöjjön létre, függetlenül annak területi kiterjedésétől vagy a felosztás arányaitól.

„Palesztina” – Hadrianus császár védjegye

A brit mandátum időszakában a terület arab lakossága kezdetben egyáltalán nem egy önálló palesztin állam létrehozását követelte, mivel ekkor még nem létezett széles körben elfogadott palesztin önazonosság. Ehelyett a „Nagy-Szíriához” való csatlakozás igényét fogalmazták meg, és csak akkor merült fel egy különálló arab állam követelése a mandátum teljes területén, amikor ez a politikai célkitűzés irreálissá vált. Ugyanakkor még Izrael állam megalakulása után több hónappal sem nevezték azt palesztin államnak, és továbbra sem tekintették magukat önálló palesztin nemzetnek, hanem az arab nemzet és az izlám kollektíva részeként határozták meg önmagukat.

Fontos azt is megjegyezni, hogy a Palesztinai Brit Mandátum előtt, az oszmán uralom évszázadai alatt sem volt jellemző, hogy a közel-keleti arabok és muszlimok a területet „Palesztinának” nevezzék. Ezt az elnevezést főként az európaiak használták. A kifejezés eredete Hadrianus római császárig vezethető vissza, aki a 2. században, a zsidó

felkelések leverését követően száműzte a zsidó lakosság jelentős részét, és büntetésül Iudaea provinciát (Júdea) Syria Palaestina-ra változtatta, utalva a zsidók ősi, görög eredetű, addigra már eltűnt ellenségeire, a filiszteusokra (héberül: plitim).

Az összarab kudarc után maradt a „palesztin narratíva”

Miután az arab ellenállás kudarcot vallott a zsidó állam megalapításának megakadályozásában, különböző arab és iszlám csoportok körében kialakult a palesztin narratíva mint újabb eszköz a zsidó állam megsemmisítése céljából. A narratíva nem azért jött létre, hogy a palesztinok önálló államot tudjanak létrehozni történelmi hazájukban, hiszen Izrael megalakulásáig senki sem tekintette magát a palesztin nemzet tagjának és Palesztinát, a Jordán folyótól a Földközi-tengerig terjedő szűk határaival, a hazájának, mivel mindenki az arab-muszlim közösség részeként azonosította magát. A palesztin narratíva tehát elsősorban az ellen igyekezett fellépni, hogy a zsidók meghódítsák azokat a területeket, amelyeket ők az „iszlám földjeként” határoztak meg.

Még a palesztin narratíva kialakulását követően is – például az „Össz-Palesztina Kormány” bábkormány létrehozásával, körülbelül 4,5 hónappal Izrael Állam megalakulása után –, egészen az 1960-as évekig a palesztinok túlnyomó többsége továbbra sem palesztinnak tekintette magát, hanem arab-muszlimnak. Ennek fényében érthető, hogy miért nem tudott soha a palesztin nemzeti mozgalom egyetlen vezetője sem kompromisszumot kötni a zsidó állammal, és elismerni annak létjogosultságát. Egy ilyen elismerés ugyanis a saját nemzeti mozgalmuk létjogosultságát kérdőjelezte volna meg, amelyet éppen a zsidó állam megsemmisítésére hoztak létre.

A „palesztin nép” fogalmának kialakulásában kulcsszerepet játszott Egyiptom azon törekvése is, hogy kezelje a „palesztin kérdést” – és ezen keresztül egy napon magát „Palesztinát” is –, miközben megszüntette Jordánia befolyását, amely már 1948 óta ellenőrizte Izrael jelentős területeit és azok arab-palesztin lakosait. Ezt a célt palesztin nemzeti intézmények létrehozásával, Egyiptom védnöksége alatt próbálták megvalósítani.

Ilyen intézmény volt az „Össz-Palesztina Kormány”, és később a Palesztin Felszabadítási Szervezet (PFSZ) is, amelybe Arafat Fatah terrorszervezete néhány éven belül beépült és átvette az irányítást felette. A PFSZ-t az Arab Liga 1964-ben, Kairóban alapította, Gamal Abden-Nasszer egyiptomi elnök kezdeményezésére és támogatásával.

Történelmi események

A bevezető részben számos történelmi eseményt került megemlítésre, azonban érdemes ezeket rendszerezett formában is bemutatni, hogy világossá váljon, miként alakult ki a palesztin nemzeti identitás, és miért zárják ki egymást a palesztin és a zsidó nacionalizmus törekvései.

Az alábbiakban hosszan tárgyalandó, releváns történelmi eseményeket röviden összefoglaló táblázat:

Fontos történelmi események: 136 – A Bar Kochba-felkelés; a zsidók száműzése az országból és a tartomány nevének megváltoztatása <i>Provincia Iudaea</i>-ról <i>Syria Palaestina</i>-ra. 634–638 – Az ország meghódítása az első muszlim birodalom által. 1516 – Az ország oszmán meghódítása. Főként a 20. század elejétől – Az arab nacionalizmus fejlődése. 1917 – Az ország brit meghódítása az oszmánoktól. Az első világháború után – Az arab nacionalizmus megerősödése a Közel-Kelet arab lakossága körében, valamint az első arab politikai szervezetek létrejötte Izrael földjén. 1920 – Az Oszmán Birodalom a sèvres-i szerződésekben lemond Anatólián kívüli területeiről, és jelentős területeket enged át az európai nagyhatalmaknak Anatólián belül is.	1922 – A Legfelsőbb Muszlim Tanács megalapítása Hadzs Amin al-Huszeini vezetésével. 1923 – Törökország végleges szerződést írt alá az európai nagyhatalmakkal, amely meghatározza a modern Törökország határait, és ismét hivatalosan lemond minden anatólián kívüli közel-keleti területéről. Az 1920–1921-es események – Az első zsidóellenes zavargások a cionizmus és a mandátum elleni tiltakozás jegyében. Az 1929-es zavargások – Nagyszabású pogromok a zsidók ellen, beleértve a hebroni zsidó közösség lemészárlását és elpusztítását. A világi arab nemzeti szervezetek meggyengülése (1930-as évek) – A vallási–iszlám vezetés megerősödése Hadzs Amin al-Huszeini irányításával. A nagy arab felkelés (1936–1939) – Felkelés a britek és a cionizmus ellen; követelés a zsidó bevándorlás leállítására és a zsidó nemzeti otthon felszámolására. Hadzs Amin al-Huszeini menekülése és együttműködése a tengelyhatalmakkal (1937–1945) – Pro náci tevékenység, találkozó Hitlerrel, antiszemita propaganda. Az ENSZ felosztási terve (1947) – A terv elfogadása a zsidó lakosság részéről, és elutasítása az ország arab lakossága által.	A függetlenségi háború / az arab invázió (1948) – Arab hadseregek támadása; Ciszjordánia jordán megszállása és a Gázai övezet egyiptomi megszállása. Az „Össz-Palesztin Kormány” megalakítása Gázában (1948. október) – Egyiptomi támogatású bábkormány; szimbolikus és rövid életű működés. (1952–1959) Az Össz-Palesztin Kormány megszüntetése – Előbb az Arab Liga által majd végleg Gamál Abdel Nászer egyiptomi elnök által. A Fatah megalapítása Jasszer Arafat vezetésével (1959) – A modern palesztin nemzeti identitás formálódásának kezdete. A PFSZ (PLO) megalapítása Kairóban (1964) – Az Arab Liga és Egyiptom kezdeményezésére; később a Fatah átvette az irányítást. A hatnapos háború (1967) – Ciszjordánia és Gáza izraeli fészabadítása; a palesztin identitás felgyorsult átvétele a helyi arab lakosság körében. Az oslói megállapodások és a Palesztin Hatóság létrehozása (1993–1994) – Polgári és biztonsági hatáskörök átadása a PFSZ-nek Ciszjordánia és Gáza jelentős részein. A második intifáda (2000–2005) – A békefolyamat összeomlása és a terror széles körű eskalációja. Az izraeli kivonulás a Gázai övezetből (2005) – Ezt követően a Hamász hatalomátvétele az övezetben. Az Olmert–Abu Mázén tárgyalások kudarca (2008) – Újabb, be nem érő politikai egyezményi kísérlet. A Hamász terrortámadása Izrael ellen (2023. október 7.) – Kortárs csúcspont, amely megerősíti a kétállami megoldás kudarcáról
--	---	--

Az első világháború végéig Izrael földjének arab lakossága túlnyomórészt vidéki, hagyományörző, falusi közösségekből állt. Nem létezett semmilyen közös, az egész területre kiterjedő kötelék, és nem alakul ki egységes palesztin identitástudat. Az Oszmán Birodalom idején a terület nem alkotott egyetlen közigazgatási egységet: különböző vilajetekhez (nagy közigazgatási körzetekhez) és szandzsákokhoz (kisebb

körzetekhez) tartozott. Például Szamária és az ország északi része a damaszkuszi vilajethez, ezen belül az akkói és a balqai szandzsákokhoz, míg Jeruzsálem, a középső országrész és a Negev-sivatag északi része a közvetlenül Isztambulból irányított, önálló jeruzsálemi szandzsákhöz tartozott. A Negev déli része a damaszkuszi vilajet maáni szandzsákjának volt része, amely a mai Jordánia déli területeit is magában foglalta. Az Észak-Galilea egyes kisebb részei pedig a bejrúti szandzsákhöz tartoztak, amely szintén a damaszkuszi vilajet része volt.

Az arab lakosság kötődése elsősorban családi és törzsi jellegű volt, és átfogóan iszlám identitás jellemezte. A pánarab nacionalizmus népszerűsége a művelt városi osztály körében csak az első világháború után nőtt meg jelentősen, miközben az alsóbb társadalmi rétegek és a falusi parasztság körében jóval kevésbé terjedt el. Az ország arab elitje – hasonlóan a régió más területeihez – a városi központokban koncentrálódott, előkelő családok (arabul: a'ján) köré szerveződve. Kiemelkedő szerepet játszottak a jeruzsálemi nagycsaládok, különösen a hírhedten rivalizáló Husszeini és Nasasíbi családok.

A különböző városokban élők között nem alakult ki átfogó, kölcsönös szolidaritás, és a családok közötti – mind a Jeruzsálemben, mind a többi városban fennálló – ellentétek rendkívül erősek voltak. Ezek az ellentétek alapvetően meghatározták a politikai életet.

Az első világháború végén bekövetkezett brit megszállást követően, az 1920-as évek elején életbe lépett a Palesztina–Izrael területére vonatkozó brit mandátum. A mandátumot 1922-ben a Nemzetek Szövetsége hagyta jóvá, és ennek értelmében Nagy-Britannia kötelessége volt elősegíteni a zsidó nemzeti otthon létrejöttét. Ennek megfelelően a brit hatóságok hivatalosan is elismerték a Zsidó Ügynökséget az ország zsidó közösségének egyedüli képviselőjeként. Az ország azonban továbbra is a brit mandátumkormányzat irányítása alatt állt, a brit főképvisező vezetésével, nem pedig a cionista intézmények felügyelete alatt.

Az arab lakosság természetesen hevesen ellenezte a cionizmust, a zsidó nemzeti otthon eszméjét és az egyre növekvő zsidó bevándorlást. Kezdeti politikai követelésük az volt, hogy a terület csatlakozzon a tervezett „Nagy-Szíriához”, amely magában foglalta a mai Szíria, Jordánia, Libanon és Izrael területét. 1920-ban és 1921-ben több véres pogromot is szerveztek, amelyekben több tucat zsidó életét veszítette, és több százan pedig megsebesültek.

A brit mandátumrendszer – a mandátum dokumentumának szövegével összhangban – kizárólag a zsidó közösség számára ismert el politikai jogokat az ország felett, és csak a cionista intézményeket ismerte el hivatalosan. Az arab lakosság számára nem hoztak létre sem nemzeti intézményrendszert, sem átfogó nemzeti jogi kereteket. Ennek ellenére az arab társadalom művelt rétegeiből egyre inkább előtérbe kerültek fiatal, képzett, pánarab nacionalista értelmiségiek, akik különféle modern szervezetekbe és ifjúsági mozgalmakba kezdtek szerveződni. Ilyenek voltak például az „Irodalmi Klub”, az „Arab Klub”, a muszlim-keresztény egyesületek, valamint a különböző szervezetek közül a legnagyobb politikai befolyással bíró Arab Végrehajtó Bizottság.

Ezekon a fórumokon keresztül igyekeztek a brit hatóságok elé tárni politikai követeléseiket, például a „Nagy-Szíriához” való csatlakozást mint „Dél-Szíria”, valamint a cionizmus és a zsidó nemzeti otthon eszméjének határozott elutasítását. A modern politikai szerveződések megjelenése mellett a palesztin arab politikai élet egy további, kifejezetten modern elemmel is bővült: megjelent a politikai sajtó. Az 1920-as évekre már több arab nyelvű politikai lap is működött, köztük a Filastín (Palesztin), az al-Karmil, az al-Manhal és az al-Quds.

Ahogy korábban is említésre került, a britek a mandátum időszakában nem hoztak létre átfogó, rendezett nemzeti intézményrendszert az arab lakosság számára – ellentétben azzal, amit ugyanebben az időszakban Egyiptomban, Kelet-Jordániában vagy Irakban tettek –, és az országot továbbra is a brit mandátumkormányzat irányította. Ugyanakkor a brit hatóságok nem kívántak közvetlenül beavatkozni sem a muszlim, sem a zsidó közösség vallási kérdéseibe. Ennek megfelelően 1921-ben mindkét közösség számára létrehoztak egy-egy autonóm vallási intézményt a saját ügyeik intézésére: a zsidók számára a Főrabbinátust, a muszlimok számára pedig a Legfelsőbb Muszlim Tanácsot.

1922-ben a Tanács élére Hádzs Muhammad Amín al-Husszeinit nevezték ki, akit már 1921-ben a brit hatóságok jeruzsálemi főmuftivá is kineveztek, akkor még a rivális Nasasíbi család támogatásával. A Nasasíbiak abban reménykedtek, hogy ezáltal enyhíthető a köztük és a Husszeini család között fennálló feszültség. A kinevezést azonban már élesen ellenezték, arra hivatkozva, hogy az túlzott hatalomkoncentrációt eredményezne a rivális Husszeini család kezében, amely ekkorra már az Arab Végrehajtó Bizottságot is irányította Músza Kázim al-Husszeini vezetésével, most pedig a Legfelsőbb Muszlim Tanács vezetését és a főmufti tisztséget is megszerezné.

A Legfelsőbb Muszlim Tanács feletti ellenőrzés jelentős hatalmat és befolyást biztosított a Husszeiniknek. Ezen keresztül ugyanis ők felügyelték a waqf (a muszlim vallási és társadalmi célokra használt ingatlanok) vagyonát, illetve kinevezték a vallási hivatalnokokat, valamint a saríja bíróságok (az Iszlám vallási bíróságok) bíráit és tisztviselőit az egész országban.

A Husszeinik természetesen a lehető legnagyobb mértékben kihasználták a pozíció megszerzéséből származó előnyeiket és lehetőségeiket: saját családtagjaikat és a szövetséges családok leszármazottjait helyezték a kulcspozíciókba országszerte, akiket arabul al-madzsliszijjúnak, vagyis „tanácsbélieknek” neveztek. A Nasasíbi család és a Husszeinik irányítása miatt hátrányt szenvedő többi család hívei az al-muáridún („az ellenzők”) nevet kapták. Míg a madzsliszijjún a vallási hivatalokat és waqf vagyonát ellenőrizte, addig a muáridún az arab többségű önkormányzatok és a világi közigazgatási pozíciók döntő többségét szerezte meg.

A britek nemhogy nem próbálták megszüntetni ezt a megosztottságot a családok között, hanem feltehetően tudatosan tartották fenn és erősítették az ellentéteket, mivel ez tökéletesen illett a klasszikus „oszd meg és uralkodj” elvükhöz.

Bár a két tábor közötti ellentét alapvetően családi és érdekalapú volt, néhány elvi különbség is megfigyelhető. Mindkét oldal bizonyos mértékig együttműködött a mandátumkormányval, ugyanakkor kölcsönösen árulással vádolták egymást. Általánosságban azonban elmondható, hogy „a tanácsbéli” jóval kíméletlenebbül bojkottálták a brit adminisztrációt, ami nagymértékben hozzájárult ahhoz, hogy „az ellenzők” szerezték meg a világi hivatali pozíciók többségét, elsősorban az önkormányzatok irányítását. A „tanácsbéli” ideológiája erőteljesebben épült az iszlámra, illetve az arab nemzeti hitük és politikai-islamista elkötelezettségük jóval erősebb volt. Kevésbé voltak hajlandók kompromisszumot kötni a britekkel, sokkal inkább ragaszkodtak a „Nagy-Szíriához” való csatlakozás gondolatához és összességében jóval harciasabb álláspontot képviseltek.

Bár elvi-nyilatkozati szinten „az ellenzők” is részt vettek a cionizmussal szembeni ellenállásban, a gyakorlatban számos példa volt arra, hogy a Nasasíbi-táborhoz tartozó politikusok, tisztviselők vagy akár egyszerű polgárok együttműködtek zsidó származásúakkal.

A Siratófali konfliktus és annak következményei

1928. szeptember 24-én, a zsidó Jom Kippur napján a Siratófalhoz imádkozni érkezett zsidó hívek padokat és a zsidó szokásoknak megfelelően egy szövet válaszfalat vittek a fal előtti térre, hogy külön tudjanak imádkozni a nők és a férfiak. Ezzel megsértették az oszmán idők óta érvényben lévő, a britek által egyszer módosított, majd újra visszaállított status quót, mely szerint a zsidók csak állva imádkozhatnak a Falnál, székek, padok vagy bármilyen válaszfal felállítás pedig tiltott.

A Hádzs Amín al-Husszeini vezetésével fellépő muszlimok éles tiltakozásának köszönhetően a brit rendőrség erőszakot alkalmazott az imádkozó zsidókkal szemben, később pedig egy Fehér Könyvben megtiltották nekik, hogy padokat vagy válaszfalat vigyenek a térre, ahol a Siratófal található.

A zsidó közösség azonban nem volt hajlandó elfogadni a vallási diszkriminációt, és továbbra is kitartott amellett, hogy padokat használjon az imádkozás során. Ekkor Hádzs Amín al-Husszeini megragadta a lehetőséget, hogy kihasználja a helyzetet, hamis összeesküvés-elméleteket terjesztve arról, hogy a cionisták fokozatosan az egész Templom-hegyet tervezik elfoglalni, amivel sikerült rendkívüli mértékben fellázítani az arab közvéleményt a zsidók ellen. A feszültség 1929 augusztusában csúcsosodott ki, amikor országszerte súlyos pogromok törtek ki, amelyekben több mint 130 zsidót meggyilkoltak, 300-nál is többet megsebesítettek, illetve számos zsidó települést teljesen leromboltak. A legismertebb és legsokkolóbb eset a hebroni zsidó közösség megsemmisítése volt, ahol több tucat zsidót meggyilkoltak, megkínóztak és megerőszakoltak, a túlélőket pedig elűzték a városból.

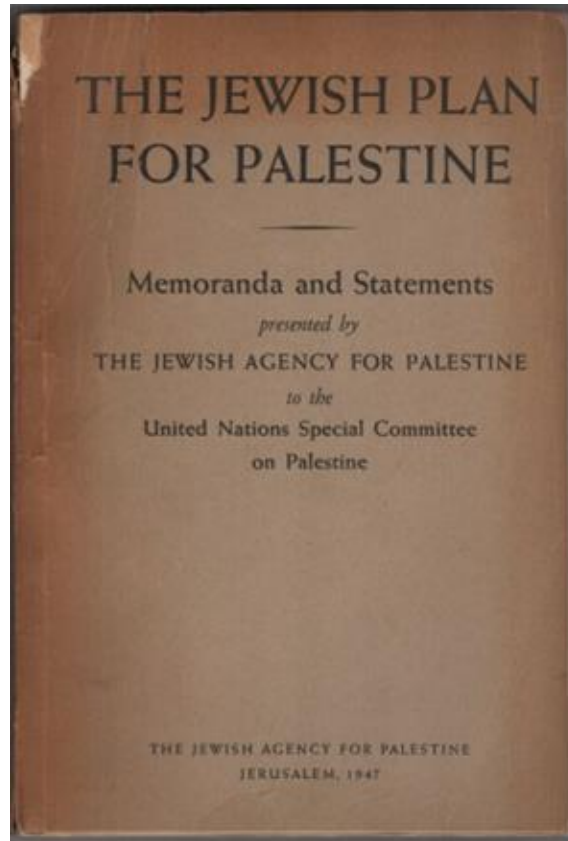
A pogromok következményei az arab politikai színtéren is azonnal érezhetőek voltak. A világi, modern arab szervezetek és az Arab Végrehajtó Bizottság befolyása drámaian meggyengült (majd az Arab Végrehajtó Bizottság 1934-ben végleg fel is oszlott), és az ország arab lakosságának vezetését a Hádzs Amín al-Husszeini vezette Legfelsőbb Muszlim Tanács vette át.

1936-ban Hádzs Amín al-Husszeinit az újonnan megalakított Legfelsőbb Arab Bizottság elnökévé választották, amelyet azzal a céllal hoztak létre, hogy képviselje az ország arab lakosságát. Husszeini vezette az 1936 és 1939 között zajlott brit mandátum elleni arab felkelést, amelynek fő követelései voltak a zsidó bevándorlás teljes leállítása, a zsidó nemzeti otthon tervének teljes felszámolása, valamint – miután a francia mandátum Szíriában megszilárdult, és világossá vált, hogy a „Nagy-Szíriához” való csatlakozás már nem reális lehetőség – egy arab állam létrehozása a mandátum teljes területén.

Fontos hangsúlyozni, hogy ekkor még semmilyen formában nem merült fel egy palesztin állam vagy egy különálló palesztin nép gondolata. Sem az arab vezetők, sem a lakosság nem azonosította magát palesztinként, sőt a palesztin kifejezést éppen a cionista intézmények és a sajtóorgánumok használták. Például a „Palestine Post” című napilap,

amely 1948 után Jerusalem Post lett vagy a Zsidó Ügynökség akkori hivatalos angol nevében (The Jewish Agency for Palestine) szerepelt a kifejezés.

Az arab politikai célkitűzés ekkor kizárólag egy volt: a zsidó állam gondolatának teljes megakadályozása.

Hádzs Amín al-Husszeini száműzetése és náci kapcsolatai

1937-ben, miután a brit hatóságok egyre inkább felelőssé tették a folytatódó zavargásokért és a felkelés eszkalálódásáért, Hádzs Amín al-Huszeini Libanonba menekült a letartóztatás elől, majd 1939-ben Irakba szökött, ahol azonnal aktív nácibarát propagandatevékenységbe kezdett. A náciakat „az iszlám világ védelmezőiként”, Hitlert pedig személy szerint „az iszlám védelmezőjeként” tartotta számon, és nagyban hozzájárult az 1941-es iraki zsidók ellen kitört gyilkos „Fárhud” pogromhoz, amelyben a becslések szerint 180-1000 iraki zsidó vesztette életét, több ezren sérültek meg, sokan pedig a vagyonukat is elvesztették.

Ugyanebben az évben, amikor a britek (akik az 1920-as évek óta Irakban lényegében csak légi támaszpontokkal voltak jelen) visszafoglalták az országot a németbarát Rashid Ali al-Gaylani-rezsimtől. Husszeini ezért Iránba, majd onnan Olaszországba menekült, ahol Mussolinival is találkozott, és akinek kormánya hivatalos menedéket nyújtott neki.

1941 végén Berlinbe utazott, ahol november 28-án fogadta őt Adolf Hitler. A náci vezetés „az arab felszabadító mozgalom bátor harcosaként, a britek és a zsidók legkövetkezetesebb ellenségeként” üdvözölte, és hosszabb berlini tartózkodást

helyezett kilátásba számára. A háború végéig valóban Németországban, majd Ausztriában maradt, ahol a tengelyhatalmak érdekében intenzív propagandát folytatott, és muszlim önkénteseket próbált toborozni. 1945 májusában, a háború végén, Franciaországban letartóztatták, de 1946-ban sikerült Egyiptomba szöknie, ahol Farúk király védelmét élvezve folytatta politikai tevékenységét.

A képen: Hádzs Amín al-Husszeini (balra) és Adolf Hitler (jobbra) 1941. november 28-án, Berlinben.

A palesztin identitás fejlődése és célja

Mint ismert, 1947-ben az ENSZ Közgyűlése megszavazta a Palesztina felosztásáról szóló tervet, amelyet a Zsidó Ügynökség elfogadott, ám az ország arab lakossága és vezetősége határozottan elutasította azt. Az arabok azonnal polgárháborút indítottak a zsidó lakosság ellen, majd a brit csapatok kivonulásával, a mandátum lejártával és Izrael állam kikiáltásával 1948. május 14-én öt arab nemzet hadserege tört be az ország területére.

A hadseregek részéről a támadás célja semmiképpen sem egy „palesztin állam” létrehozása volt – ilyet senki sem követelt –, hanem az ország teljes meghódítása. Ez részben sikerült is: Jordánia törvénytelenül elfoglalta Ciszjordániát (vagy történelmi zsidó néven: Júdeát és Szamáriát), Egyiptom pedig a Gázai övezetet (mindkét terület Izrael szuverén területe a nemzetközi jog szerint, amint azt ebben a cikkben is tárgyaltuk: <https://neokohn.hu/2025/04/22/hol-huzodnak-izrael-allamanak-szuveren-hatarai-a-nemzetkozi-jog-szerint/>).

Mikor jött létre tehát a palesztin nemzeti identitás?

A palesztin nemzeti identitást az egyiptomi születésű Jasszer Arafat alakította ki, amikor 1959-ben megalapította a „Palesztin Nemzeti Felszabadítási Mozgalom” nevű terrrorszervezetet, a Fatah-ot, amely 1967-ben beolvadt a PFSZ ernyőszervezetbe és átvette felette a vezetést, 1993 óta pedig, az oslói megállapodások nyomán létrehozott Palesztin Hatóságot vezeti egészen napjainkig.

Lehetne azt is állítani, hogy a palesztin identitás már az „Össz-Palesztina Kormány” bábkormány létrehozásával megszületett, amelyet az Arab Liga, Egyiptom és Amín al-Husszeini állított fel 1948 októberében (4,5 hónappal Izrael függetlenségének kikiáltása után).

Ez a bábkormány 1948 végéig Gázában működött, majd Kairóba költözött, ahol hamarosan megszűnt a tényleges tevékenysége, az Arab Liga pedig hivatalosan 1952-ben feloszlatta. Husszeini időről időre szimbolikusan továbbra is demonstratívan hivatkozott a kormány létezésére, egészen addig, amíg Gamal Abdel Nasszer egyiptomi elnök 1959-ben véglegesen fel nem számolta azt.

A gyakorlatban a palesztin nemzeti identitást mégis Arafat alakította ki és terjesztette el igazán, bár neki is jó néhány évébe telt, mire a Ciszjordánia és Gáza területén élő arabok többsége valóban palesztinként kezdte azonosítani magát.

A „palesztin nép” fogalmának kitalálása és az arab államok általi elfogadása alapvetően külpolitikai megfontolásokon alapult. Izrael Állam megalakulásával a cionista intézmények és szervezetek teljesen felhagytak a „Palesztina” név használatával, így ezt kihasználva teremtették meg a palesztin nemzet narratíváját, amelyet további eszközként használhattak a zsidó állam megsemmisítésére irányuló harcban. A logika egyszerű volt: az új „palesztin” identitás révén igényt formálhattak Izrael földjére, azt állítva, hogy az újonnan létrehozott „palesztin nép” a valódi, jogos tulajdonos, akitől azt jogtalanul elvették. Ezt a narratívát újabb fegyverként vethették be az Izrael állam felszámolásáért folytatott küzdelemben.

A palesztinok és a béke esélyei

A felosztási tervtől kezdve az oslói megállapodásokon (1993–1995), a Camp David-i csúcstalálkozón (2000), a második intifádán (2000–2005), a Gázai övezetből való izraeli kivonuláson (2005), a Hamász 2007-es hatalomátvételén és az Olmert–Abbász tárgyalásokon (2008) át egészen a 2023. október 7-i, terrortámadásig vezető eseménysor egyre több, a kétállami megoldás iránt korábban leginkább elkötelezett szereplőt késztet arra a felismerésre, hogy ez a rendezési elképzelés nem megvalósítható – ugyanakkor sokan még mindig nehezen tudják pontosan megfogalmazni ennek okait.

A „palesztin” nemzeti identitás történelmének megértése, valamint annak belátása, hogy ennek a lényege valójában a zsidó állam megsemmisítésének eszköze,

megkönnyítheti annak megértését, miért bukott el a kétállami megoldás kísérlete, és miért volt eleve kudarcra ítélve.

Ma is Izrael felszámolását, nem pedig Palesztina létrejöttét akarják

Az, aki beszél arabul, figyeli és olvassa a palesztin médiában véleményformálók által mondott és írt tartalmakat, jól tudja, hogy arabul egyáltalán nem egy Ciszjordánia és Gáza területén létrehozandó palesztin államról beszélnek, amely békében élne Izrael mellett, hanem „szabad Palesztináról a folyótól a tengerig” – azaz a Jordán folyótól a Földközi-tengerig, ami a modern Izrael állam teljes területét jelenti.

A képen: a Palesztin Hatóság sálja, amelyen Izrael Állam térképe látható (nem csupán Ciszjordánia és a Gázai övezet területei), fölötté a „Palesztina” felirat.

Emellett a Palesztin Hatóság évente százmillió dollárokat fizet ki palesztin terroristáknak és családjaiknak, ahol a havi juttatás összegét a terrorista börtönben töltött éveinek száma, valamint terrorcselekménye súlyossága alapján állapítják meg.

Számos terrortámadást a Palesztin Hatóság rendőrségének tagjai követtek el. Elég csak felidézni, hogy júliusban két magas rangú palesztin rendőrtiszt gyilkolt meg egy izraeli civilt, Shalev Zvulunit a Gush Etzion csomópontnál (egy Jeruzsálemtől délre lévő központi kereszteződésnél) végrehajtott terrortámadásban. A palesztin oktatási rendszer szintén hemzseg az antiszemitizmustól és a zsidók elleni terrorra való súlyos uszítástól.

A mellékelt videóban, amelyet 2023. november 14-én tett közzé a Palesztin Hatóság Salem Leánygimnáziumának hivatalos Facebook-oldalán, látható, amint a lányok egy Gázát támogató felvonuláson vesznek részt skandálva, hogy: „Ó, a mártír anyja, áldott vagy; bárcsak az én anyám is olyan lenne, mint te.” A táblán, amit a kezükben tartanak, többek között ez áll: „Bombázd Tel-Avivot, Asdodot, Dimonát és Askelónt” (az összes Gázán és Ciszjordánián kívüli izraeli várost).”

<https://fb.watch/D-AAJGIWdB/?mibextid=wwXlfr>

A következő dal, a Palesztin Hatóság tantervének „Our Beautiful Language” (2. osztály, A rész) című tankönyvből származik, Jafát és Haifát pedig Palesztina részeként jeleníti meg, amelyek azonban Cisziordánián és a Gázai övezeten kívül vannak:

„Énekeljünk:

Palesztina gyermekei Oroszlánkölyök vagyok, virág vagyok, Lelkünket adtuk a forradalomnak.

Őseink otthonokat építettek nekünk, Szabad földünkön [a múltban].

Oroszlánkölyök vagyok, virág vagyok; Mi vittük tovább a forradalom paraszát.

Haifába, Jafába, az al-Akszához, a Sziklamecsethez.”

(Számptalan további példa található a Palesztin Hatóság terrorizmusban való részvételére és az arra való uszítása, melyek itt találhatóak meg.

https://govextra.gov.il/mda/education_eng/palestinian-education-eng/

https://drive.google.com/file/d/1zDLSMHDFlg57UWhlC7bod_RqGWbTgwgq/view?usp=sharing

A palesztin társadalom rendkívül megosztott

Akárcsak a régi időkben, a palesztin társadalom rendkívül megosztott és törzsi szerkezetű. Például egy judeai sivatagi beduin, egy gázai övezeti beduin, egy gázai városi arab, egy hebroni arab és egy kelet-jeruzsálemi arab nem csupán eltérő arab dialektusokat beszél, de ritka, hogy lányukat olyan férfiakhoz adják feleségül, akik egy másik csoportból származnak, és nem a saját törzsük tagja. Az egyetlen dolog, ami valóban összeköti őket, az a zsidó állam pusztta létezésével szembeni kérélelhetetlen ellenségeskedés.

Ez az oka annak, hogy ha Izrael és annak zsidó lakossága holnap reggel egyszerűen eltűnne a föld színéről, a létrejövő palesztin állam vagy azonnal polgárháborúba és teljes káoszba süllyedne (ahogy az történt például Szíriában – amely szintén mesterséges, valódi nemzeti identitás nélküli állam), vagy egy zsarnoki és kegyetlen rezsim jönne létre, legyen az a Palesztin Hatóság, a Hamász vagy bármely más vezető vagy szervezet, amely képes lenne megszerezni a hatalmat. (Ahogy az korábban évtizedeken át történt a térség legtöbb mesterségesen, brit és francia „vonalzóval” létrehozott államában.)

Ha azonban ez így van, akkor vajon nincs megoldás erre a véres konfliktusra? Elsősorban azt kell elfogadni, hogy nincsenek tökéletes megoldások. Az arabok azon vágya, hogy megsemmisítsék a zsidó államot nem fog egyik pillanatról a másikra bekövetkezni, akkor sem, ha minden erőnkkel „békét! békét! békét!” kiáltunk.

Ugyanakkor kétségtelenül léteznek más utak, amelyek esélyt adnak a helyzet javítására, valamint a relatív nyugalom és béke megteremtésére. Ilyen Dr. Mordechai Kedar emírségekre vonatkozó terve, amely egy következő tanulmányban lesz részletesen kifejtve.